

Kunnan viranhaltijan ja lautakunnan jäsenen esteellisyys

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerille 2.4.2022 osoittamassaan kantelussa arvostellut Pielaveden kunnan sivistysjohtajana toimineen A:n sekä sivistyslautakunnan jäsenenä ja varapuheenjohtajana toimivan B:n menettelyä päätöksenteossa sivistyslautakunnassa 2.3.2022 (§ 30).

Kantelijan mukaan A oli C ry:n hallituksen puheenjohtajana ollut esteellinen valmistelevaan sivistyslautakunnalle esityksen, jolla yhdistyksen etsivät nuorisotyöntekijät siirtyivät Pielaveden kunnan palvelukseen. Edelleen kantelijan mukaan B oli mainitun yhdistyksen toiminnanjohtajana ollut esteellinen osallistumaan mainitun asian käsittelyyn sivistyslautakunnassa. B oli myöhemmin tehnyt yhdistyksen toiminnanjohtajana Pielaveden kunnan kanssa henkilöstönsiirtosopimuksen, jonka Pielaveden kunnanhallitus on hyväksynyt kokouksessaan 29.3.2022.

SELVITYS

Pielaveden kunta on antanut asiasta 30.11.2022 päivätyn selvityksen ja lausunnon. Lisäksi A on 7.12.2022 ja B 30.11.2022 toimittanut oman selvityksensä asiasta.

Kunta on selvityksessään ilmoittanut, että A oli tapahtuma-aikaan toiminut C ry:n hallituksen puheenjohtajana ja B yhdistyksen toiminnanjohtajana. Selvityksen mukaan A oli valmistellut ja esitellyt asian sivistyslautakunnalle ja B oli ollut läsnä asian käsittelyssä lautakunnassa. Kunta on todennut, että mikäli kysymyksessä olevat henkilöt olisivat esteellisiä, olisi heidän tullut jäädä itsensä asian käsittelystä. B:n osalta kysymykseen tulee kunnan arvion mukaan lähinnä hallintolain 28 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu palvelussuhdejääviys ja A:n osalta mainitun momentin 5 kohdassa säädetty yhteisöjäävi.

A on selvityksessään todennut kantelijan väittäneen hänen olleen asianosaisesteellinen esittelemään asiaa. Hän on selostanut hallintolain esteellisyysäännöksiä ja todennut, ettei niiden perusteella ole ollut esteellinen. Hän on lisännyt, että lautakunta oli päätöksessään päättänyt etsivää nuorisotyötä järjestettävän Pielaveden kunnan toimintana 1.4.2022 alkaen, koska aiemmin toimintaa järjestäneen C ry:n toiminta lakkasi 31.3.2022. A on todennut mainitun palvelun olevan nuorille erittäin tärkeää ja sen jatkumisen keskeytymättä välttämätöntä.

B on selvityksessään kertonut toimineensa C ry:n toiminnanjohtajana huhtikuuhun 2022 asti. C ry hallinnoi Pielavedellä etsivää nuorisotyötä yhteistyösopimuksella Pielaveden kunnan kanssa. B on kertonut etsivän nuorisotyön olevan kuntien lakisääteisesti järjestettävää toimintaa, joka oli Pielaveden kunnassa järjestetty kerrotulla tavalla, koska se kuului luontaisesti yhdistyksen sosiaalisen työllistämisen toimialan yhteyteen. Yhdistys perustettiin 2003 ja toiminta yhdistyksessä lopetettiin kokonaan maaliskuussa 2022, jonka jälkeen tuli ajankohtaiseksi siirtää palvelut kunnan järjestettäväksi eli etsivä nuorisotyön osalta yhteistyösopimus purettiin toiminnan lakauttamisen vuoksi.

B on pahoitellut ajattelemattomuuttaan ottaa huomioon mahdollinen esteellisyytensä. Hallintosäännön mukaan päätös on lautakunnan asia, mutta hän on pitänyt tätä enemmän teknisenä asiana kuin asiana, jossa hän ei voisi olla itsekkin jäsenenä kertomassa mitä asiassa käsitellään ja miksi, mikäli muilla jäsenillä olisi ollut asiasta kysyttävää, sillä hän oli asiasta muita enemmän tietoinen yhdistyksen toiminnanjohtajana. Hänen mukaansa asiassa ei tosiasiallisesti ollut muita vaihtoehtoja kuin, että kunta perusti virkoja ja otti asian kunnan hoidettavaksi. B:n mukaan toiminta jatkui täten opetus- ja kulttuuriministeriön ohjeistamin tavoin katkeamattomana ja yhteistyösopimuksen purkauduttua toiminta siirtyi kunnan vastuulle. Hän ei katsonut syytä jäävätä itseään asiassa, jossa hän ei aja kenenkään henkilökohtaista etua, vaan päätöksentekoprosessi oli enemmän tekninen.

B on vielä pyynnöstä 7.6.2023 täsmentänyt olleensa mainitun yhdistyksen palkattu työntekijä vuodet 2013-2022 ja toiminnanjohtajana vastanneensa yhdistyksen toiminnasta ja taloudesta yhdessä yhdistyksen hallituksen kanssa.

Lisäksi asiaa ratkaistessani käytettävissäni ovat olleet asiaa koskevat sivistyslautakunnan ja kunnanhallituksen pöytäkirjanotteet sekä viimeksi mainitun liitteenä oleva Pielaveden kunnan ja C ry:n välinen henkilöstösiirtosopimus. Patentti- ja rekisterihallituksesta on vielä hankittu ote yhdistysrekisteristä.

RATKAISU

Sovellettavat oikeusohjeet

Kuntalain 97 §:n 2 momentin mukaan muun luottamushenkilön kuin valtuutetun sekä kunnan viranhaltijan ja työntekijän esteellisyydestä säädetään hallintolain 27–30 §:ssä.

Kuntalain 97 §:n 5 momentin mukaan esteellisen henkilön on ilmoitettava esteellisyydestään. Henkilön on lisäksi toimielimen pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen esteellisyytensä arvioinnissa.

Hallintolain 27 §:n 1 momentin mukaan virkamies ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä sitä käsiteltäessä, jos hän on esteellinen.

Hallintolain 27 §:n 2 momentin mukaan mitä virkamiehen esteellisyydestä säädetään, koskee myös monijäsenisen toimielimen jäsentä ja muuta asian käsittelyyn osallistuvaa.

Hallintolain 28 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan virkamies on esteellinen, jos hän on palvelussuhteessa tai käsiteltävään asiaan liittyvässä toimeksiantosuhteessa asianosaiseen tai siihen, jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa. Momentin 5 kohdan mukaan virkamies on esteellinen, jos hän tai hänen pykälän 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu läheisensä on hallituksen, hallintoneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa sellaisessa yhteisössä, säätiössä, valtion liikelaitoksessa tai laitoksessa, joka on asianosainen tai jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa.

Hallintolain 29 §:n 2 momentin mukaan virkamies ratkaisee itse kysymyksen esteellisyydestään. Monijäsenisen toimielimen jäsenen ja esittelijän esteellisyydestä päättää kuitenkin toimielin. Monijäseninen toimielin päättää myös muun läsnäoloon oikeutetun esteellisyydestä. Jäsen tai esittelijä saa osallistua esteellisyyttään koskevan asian käsittelyyn vain, jos toimielin ei olisi ilman häntä päätösvaltainen eikä hänen tilalleen ole ilman huomattavaa viivytystä saatavissa esteetöntä henkilöä.

Arviointi

Pielaveden kunnan sivistyslautakunnan kokouksen 2.3.2022 pöytäkirjanotteen mukaan lautakunnan varapuheenjohtaja B on ollut kokouksessa saapuvilla jäsenenä ja sivistysjohtaja A muuna saapuvilla olleena. Kunnan selvityksen mukaan A valmisti ja esitteli asian sivistyslautakunnalle ja B oli läsnä asian käsittelyssä lautakunnassa.

Päätöksen 2.3.2022 § 30 esittelytekstistä ilmenee, että Pielavedellä C ry oli järjestänyt etsivää nuorisotyötä useita vuosia. Yhdistyksen toiminta oli loppumassa 31.3.2022 ja oli tullut näin ollen tarve järjestää toiminta kunnan omana tehtävänä. Sivistysjohtajan päätösehdotuksesta sivistyslautakunta oli päättänyt, että etsivää nuorisotyötä järjestettiin 1.4.2022 alkaen kunnan toimintana. Se oli päättänyt esittää kunnanhallitukselle, että C ry:llä työskennelleet etsivät nuorisotyöntekijät siirtyvät Pielaveden kunnan palvelukseen ja kuntaan perustetaan etsivien nuorisotyöntekijöiden toimet.

Kunnanhallituksen asiaa koskevasta päätöksestä 29.3.2022 § 88 ilmenee, että etsivien nuorisotyöntekijöiden siirtyminen suoritetaan liikkeenluovutuksen periaattein ja että henkilöstön siirrostä on tehty C ry:n kanssa henkilöstönsiirtosopimus, jonka kunnanhallitus on kokouksessaan hyväksynyt. Päätös on annettu sähköisesti tiedoksi asianosaisena B:lle 30.3.2022. Mainitun sopimuksen allekirjoittajaksi C ry:n puolesta on merkitty B yhdistyksen toiminnanjohtajana.

Arvioni mukaan C ry on ollut sivistyslautakunnassa käsitellyssä asiassa hallintolain 28 §:ssä tarkoitettu asianosainen. Näin ollen sivistysjohtaja A on yhdistyksen hallituksen puheenjohtajana ollut hallintolain 28 §:n 1 momentin 5 kohdan perusteella esteellinen esittelemään C ry:n työntekijöiden siirtymistä kunnan palvelukseen koskeneen sivistyslautakunnan päätöksen. Sivistyslautakunnan varapuheenjohtaja B, joka on ollut mainitun yhdistyksen toiminnanjohtaja ja palvelussuhteessa yhdistykseen, on ollut hallintolain 28 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohtien perusteella esteellinen osallistumaan asiasta päättämiseen.

Toimenpiteet

Kiinnitän Pielaveden kunnan sivistyslautakunnan varapuheenjohtajan B:n ja kunnan sivistysjohtajana toimineen A:n huomiota kuntalain ja hallintolain esteellisyyssäännösten noudattamiseen.

Asia ei anna aiheutta muihin toimenpiteisiin.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Minna Pulkkinen